

Iz naše organizacije. Kranjsko.

Prava nehvaležnost. Odbor »Društva vpokojenega učiteljstva« se je trudil že blizu tri leta, zlasti zadnje pomlad, da je izposloval nekaj podpore vpokojencem. Trudil se je zadostiti društvenim pravilom, ustreči obči želji vpokojencev, da bi tudi ti kaj pridobili na mesečnih prejemkih ob današnji silni draginski stiski.

Poleg tega je imel odbor najboljšo nado ter je sigurno pričakoval, da pristopi k zgoraj omenjenemu društvu, spoznavši dobroto, vsaj kakih petdeset novih članov takoj. A varal se je odbor jako, zmotil se je nemalo. Pristopili so edino le štirje do danes. Ako pomislimo, da je v pokoju danes približno 150 učiteljev in učiteljic, okrog 160 pa učiteljskih vdov, ki morejo biti tudi članice, in blizo 50 sirot, se moramo le čuditi, da šteje društvo od prvih le 27, od učiteljskih vdov le 14 članic, ki so brižni in hočejo ne le sebi dobro, nego tudi svojem — potomcem. Društvo se poteza za gmotno stanje svojih članov, podela podporo ob smrti člana (članice) svojem in hoče pomagati z dobrimi nasveti vsakemu, ki bi se obrnil na odbor.

Slišali smo že večkrat hvaliti društvo »Samopomoč«, ki podeljuje precejšnje svote ob smrti člana svojem. Prav nekaj takega je »Društvo vpokojenega učiteljstva«. Njega podpora bi ne bila nič manjša, da bi le društvo štelu 150 članov. Društvo sprejema člane brez ozira na starost in ne plačuje članarine, česar pri »Samopomoči« ni, in je treba precej več plačevati.

Pozivljamo torej vas vse, zlasti učiteljske vdove, da pristopite k društvu v večjem številu ter se mu ne odtegujete — sebi na škodo. Tajnik.

Ljubljansko učiteljsko društvo bo prirejalo vsak prvi četrtek v mesecu v načelstveni sobi Učiteljske tiskarne učiteljske sestanke. Začetek vselej ob polpetih.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je imelo prvo zborovanje v vojnem času 10. avgusta 1916. Udeležba je bila jako pičta, zakaj bilo je navzočih le 5 tovarišic in 8 tovarišev. Na dnevnem redu je bilo predavanje gosp. ravnatelja Schreinerja: »Nekaj o naših užitnih gobah«. Strokovnjaško predavanje je zbuvalo v nas vseh mnogo zanimanja in veselja do natančnejšega spoznavanja gob. Bodi izrečena gospodu ravnatelju za njegov trud najlepša zahvala!

O priliki tega zborovanja je sklenilo učiteljsko društvo, da znaša članarina vsakega posameznika za leto 1915 in 1916 le 2 kroni. Opozarja se vse dosežanje člane, da store svojo stanovsko dolžnost ter pošljejo zaostalo članarino blagajničarki tovarišici Marici Luknarjevi v Ptuj. Obenem se vabi vse še izven organizacije stoječe učiteljstvo, da pristopi društvu. Čas pa vojni nas mora dobiti pripravljene za novo delo. K temu je treba organizacije, za katero skrbimo že sedaj.

Učiteljstvo posameznih šol se pa naj odzove tudi okrožnici »Zaveze« ter pošlje tovarišici blagajničarki odpadajoče procentne zneske od vojne doklade za »Učiteljski sklad«.

Poravnajte staro in obnovite novo naročnino!

in neko francosko društvo (230 pevcev). Napraške učitelje njih čeniniti misli. Dosegli so prvo mesto in hkratu nagrado 10.000 frankov, dar prezidenta francoske republike. Kot dokaz za prvenstvo v umetniškem oziru je bila zboru poklonjena prekrasna vaza.

Po svoji nepričakovani zmagi so se vrnili praški učitelji pevci v domovino kot triumfatorji. Hipoma je njihov pevski zbor postal ponos češkega glasbenega sveta. Glavna zasluga življenja in izrednih uspehov, ki jih je doživel pevski zbor praških učiteljev, je prof. Špilkova. Njegova trdna, neupogljiva volja in energija se zrcalijo v zboru ter njegovih izvajanjih. Disciplinarnost je glavno. Člani se na drugi strani zavedajo odgovornosti prevzetega dela, in odtod tako odlični uspehi. Repertoar pevskega zbora praških učiteljev je obsegal najraznovrstnejše skladbe. Lepe narodne pesmi in težke moderne zborne smetane, Dvofaka, Novaka, Foersterja in Suka. Imel sem priliko lepo število zborov preštudirati. Praški pevci so med drugim peli Novaka Vitezslava zbor »Balada na Valihu«. Če ne bi je videl na vzpore-

Društveni vestnik. Skupne zadeve.

Slovenska Šolska Matica. Publikacije S. Š. M. za l. 1915 bodo ta mesec dotiskane. Zaradi vojnih razmer (pomankanje stavcev) se je tisk zakasnil. Pa tudi vsi p. n. poverjeniki še niso storili prevzete dolžnosti. Poverjeniki nekaterih okrajev so na bojnem polju. V takih slučajih naj priskoči okrajno učiteljsko društvo na pomoč in pobere letnino (4 K). Do danes še iz naslednjih poverjeniških okrajev nismo prejeli za leto 1915 letnine: Kranjsko: Črnomelj, Kamnik, Kranj, Krško, Ljubljana okolica, Cerknica - Logatec - Lož, Idrija Vipava. — Štajersko: Kozje, Marenberk, Mariborska okolica (desni in levi Dravski breg), Ptuj (desni Dravski breg), Šoštanj. — Goriško: Goriška okolica, Komen, Sežana, Bovec, Kobarid, Tolmin. — Istra: Koper, Kastav, Kvarnerski otoki, Pazin. — Trst: deške in deklške šole.

Za poverjenike, ki so mobilizirani, naj pobere letnino njih voditelji, ali njih namestniki v službi, ali kdorkoli. Sme se pa poslati letnina tudi kar naravnost Slovenski Šolski Matici v Ljubljano.*

Kranjske vesti.

—r— V vojnem ujetništvu se nahaja poročnik Ivan Kunst, učitelj iz Ljubljane.

—r— Padel je na severnem bojišču junaške smrti enoletni prostovoljec-korporal in abiturient Milan Bregar, nadučitelj sin iz Zgornje Siške, v cvetoči mladosti 19 let. Junaku bodi časten spomin, prizadetim staršem naše iskreno sožalje!

—r— C. kr. državna obrtna šola v Ljubljani. V prihodnjem šolskem letu 1916/17 se bo vršil na tem zavodu pouk v naslednjih oddelkih: Ženska obrtna šola, strokovna šola za lesno in kameno kiparstvo, javna risarska in modelirska šola. Vpisovanje v prva dva oddelka se vrši 16. in 17. septembra. Za vstop se zahteva starost 14 let in dovršena ljudska šola. Vpisovanje v javno risarsko in modelirsko šolo, ki je namenjena obrtnim vajencem, pomočnikom in tudi drugemu občinstvu, je v nedeljo, 24. septembra. Podrobnosti bodo pravočasno objavljene z uradnimi naznanili v ljubljanskih dnevnikih. Pojasnila daje ravnateljstvo drage volje. — V ostalih oddelkih zavoda: Stavbno-obrtna šola, delovodska šola za mehanično-tehnične obrti in za elektrotehniko, mojstrska šola za mizarstvo se zaradi vojnih razmer pouk še ne more otvoriti. — Dohod k ravnateljski pisarni in v šolske prostore je dovoljen izključno le pri stranskih vratih, Gorupova ulica št. 10. — Profesor na ljubljanski obrtni šoli, Alojzij Repič, je pomaknjen v 8. čimovni razred.

—r— Poročil se je v Radečah pri Zidanem mostu učitelj Davorin Sterk z uč-

* V zadnji izkaz je tiskarski škrt pomotoma vrnil tudi luto merski okraj. Resnici na ljubo moramo omeniti, da se je poverjenik L. Zaehrl prvi odzval svoji dolžnosti ter ga moramo le pohvaliti.

teljico Mici Jurčevu istotam. — Čestitamo!

—r— Iz deželnega odbora. Seja z dne 29. avgusta: O priliki verolomne napovedi vojne od strani Romunije izraža deželni odbor soglasno svoje ogorčenje in patriotično prepričanje, da bo naše zmagonosno orožje porazilo tudi tega zavratnega sovražnika. — Odločbo c. kr. vlade glede vnovičnega priznanja naše deželne trobojnice je sprejel deželni odbor z zadoščenjem ter je sklenil o tem zahvalno obvestiti ministrskega predsednika. — Odobruje se vzame na znanje poročilo deželnega glavarja o varovanju deželnih pravic za slučaj inkameriranega davka na pivo. — Sklene se načeloma in proti naknadni odobritvi deželnega zbora ustanovitev posebnega deželnega zavoda za slepe. Faktična izvršitev tega sklepa pa bo mogoča le ob izdatni podpori vsega deželnega prebivalstva. — Deželni zvezi za domovinsko varstvo se dovoli izplačilo podpore 3000 K za ustanovitev vojnega muzeja. — Za vzdrževanje počitniških otroških zavetišč v Ljubljani se dovoli prispevek 2000 K. — Vsem deželnim uslužbencem se izplača do 1. septembra zopetna draginska podpora v isti izmeri kakor dne 1. julija. — V deželni šolski svet se imenujeta kot nova zastopnika dežele namesto prof. Evgena Jarca in prof. I. Remca deželni odbornik dr. Vl. Pegan in deželni svetnik dr. I. Dermastija, v mestni šolski svet pa namesto odstopivšega dr. Pegana katehet Anton Čadež. — Za začasno praktikančino v deželnem muzeju se sprejme dr. Angela Piskernikova. — Prof. Gvidonu Sajovcu se za njegovo dosedanje vzorno delovanje v deželnem muzeju izreče zahvala ter prizna častna nagrada.

—r— Ljubljanska dnevna zavetišča za šolsko mladino. V Ljubljani je mnogo družin, katerih očetje so v vojni službi, matere gredo za vsakdanjim kruhom, njih otroci pa ostanejo zaradi teh razmer brez nadzorstva, pohajkujejo po cestah in ulicah ter nadlegujejo ljudi. Naravno je, da se taki otroci moralno pokvarijo. Pa tudi njih telesna vzgoja trpi, ker čestokrat nimajo najpotrebnejšega vsakdanjega kruha. Da se tem razmeram vsaj nekoliko odpravi, je ustanovila občina ljubljanska za take otroke dvojce novih dnevniških zavetišč: na II. mestni šoli na Cojzovi cesti in v Spodnji Siški. Otroci so od 8. zjutraj do 6. zvečer pod nadzorstvom učiteljev in učiteljic ter dobivajo brezplačno dobro kosilo in malo južino. Za ti dve dnevni zavetišči je dovolila mestna občina ljubljanska 4000 kron, deželni odbor pa prispeva 2000 kron. V zavetišču na Cojzovi cesti je sprejetih že nad 100 učencev, večinoma iz okoliša II. in III. mestne šole; sprejemajo se pa v ta zavetišča tudi učenci iz okoliša I. in IV. mestne deške šole. Zato opozarjamo matere iz okolišev teh dveh šol, ki ne morejo svojih otrok doma nadzorovati in jim ne morejo dati zadostne hrane, da jih vpišejo v zavetišče na šoli na Cojzovi cesti. Vpisuje se vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 8. zjutraj in ob 6. zvečer. — Učenci IV. mestne šole imajo pa še svoje posebno dnevno zavetišče, ki je zdaj nastanjeno v mestni ubožnici na Karlovski cesti. Tudi to zavetišče vzdržuje mestna občina. Ubožni učenci iz okoliša I. mestne šole zahajajo pa tudi v dnevno zavetišče v Rokodelskem domu, ki ga vzdržuje Vincencijeva družba, in pa v zavetišče v Jenkovi ulici, ki ga vzdržuje Društvo za varstvo otrok. Ubožna ženska šolska mladina ljubljanska ima pa svoje dnevno zavetišče v Lichtenturničnem zavodu. Mestna občina ljubljanska se pač lahko ponaša, ker tako vrlo skrbi za vzgojo ubožne šolske mladine.

—r— Iz ruskega ujetništva se je oglašil rezervni poročnik Bogomir Mesojedec, učitelj pri D. M. v Polju. Nahaja se v guberniji Samara, Novo Uzensk.

—r— Veliko častno diploma vojnega botrstva je prejela z Dunaja gospa Alojzija Troštova, soproga tov. Iva Trošta v Tomišlju, za razpečevanje raznih predmetov v korist omenjenega društva, ki mu je pokroviteljica nadvojvodinja Cita. — Čestitamo!

—r— Dvorazredna šola v Tomišlju je nabrala v obeh vsolanih občinah (Tomislj in Vrbljenje) v »Tednu Rdečega križa« 254 K. Po posredovanju učiteljskega osebja se je podpisalo v šolskem okolišu nad 17.000 K četrtega vojnega posojila.

—r— Počitniški pripravljalni tečaj za sprejem v srednje šole za one učence, ki bodo v jesenskem terminu delali sprejemni izpit, se je otvoril dne 21. avgusta na I. mestni deški šoli v Komenskega ulici. Tečaj vodi nadučitelj Jakob Dimnik, poučujejo pa učitelji Evgen Le-

gat veronauk, Janko Likar računstvo, Fran Skulj slovenski jezik in Andrej Rapè nemški jezik. Tečaj pohaja 32 učencev iz vseh mestnih deških šol. Novi učenci se še vedno sprejemajo. V tečaj smejo tudi taki učenci, ki so že napravili sprejemni izpit, pa žele dobiti trdnjšo podlago.

Štajerske vesti.

RUDOLF KRPAČ.

Umrli je dne 28. avgusta t. l. v Smartnem pri Slov. Gradcu učitelj Rudolf Krpač, nastavljen na Zidanem mostu. Z njim je izgubilo slovensko učiteljstvo vrlega tovariša in šolska mladina preljubnega vzgojevalca in prijatelja. — Bodi mu lahka domača gruda!

—š— Štiridesetletnico učiteljstva je praznoval tovariš August Živko, učitelj v Slivnici pri Mariboru, ob sklepu šolskega leta, dne 30. avgusta t. l. Tovariš nadučitelj K. Pestevšek, katehet svetnik Fr. Hirti in učenci so navdušeno v zbranih besedah želeli jubilarju še mnogo zdravih in srečnih let! A. Živko deluje že vseh 40 let na tej šoli, je časten občan občine Rančah, občinski odbornik in tajnik v Slivnici. — Živel še mnogo let!

—š— V ruskem vojnem ujetništvu se nahaja tovariš Ignacij Čokl, učitelj v Rušču pri Ormožu.

—š— Sv. Marjeta niže Ptuja. Pišejo nam: Učitelj tukajšnje šole, tovariš Ivan Novak, sedaj nadporočnik pri c. kr. pohodnem polku št. 17, se nahaja že tretjič na bojišču. Bil je dvakrat ranjen, za hrabrost pa odlikovan z vojaškim križcem III. razreda z vojno dekoracijo ter s Signum laudis. Padla pa sta že dva njegova brata na italijanskem bojišču. — Junaškemu tovarišu čestitamo na odlikovanjih, ob smrti bratov pa mu izrekamo iskreno sožalje!

—š— Odlikovanje. Friderik Vennigerholz, učitelj pri Sv. Križu na Murskem polju, praporščak črnovoj. batj. 42, je bil odlikovan s srebrno hrabrostno kolajno 2. razreda. To je že drugo odlikovanje hrabrega tovariša v tekočem letu; zakaj v zimi si je pridobil bronasto hrabrostno svetinjo. Čestitamo!

—š— »Slov. Gospodar« piše v svoji številki z dne 24. avgusta t. l. doslovno: »Kamnica pri Mariboru. Tukajšnji župan in načelnik prostovoljne požarne brambe, Anton Hofbauer, je bil odlikovan s častno kolajno za 25letno zaslužno delovanje kot stotnik tukajšnjega prostovoljnega gasilnega društva.« (Da je odlikovanec tamkaj nadučitelj in da bi bil kak »g.«, tega seveda ne sme zvedeti ljudstvo. — Op. dop.)

—š— Begunska ljudska in meščanska šola v Gradcu je bila pred kratkim zaključena, na kar se je otvoril poletni tečaj in otroke — v šoli so sami italijanski otroci — vodijo na izprehode in napravljajo z njimi koristne izlete. Izleteli so tudi v Puntigam, kjer so jim pokazali izdelovanje piva in jih dobro pogostili.

—š— Denarne zbirke v vojnem času na ljudski šoli pri Sv. Marjeti niže Ptuja do 1. avgusta 1916: I. Mesečna zbirka za »Rdeči križ« 70 K 80 h; II. v »Tednu Rdečega križa« 247 K 18 h; III. za Učoln 8 K 20 h; IV. četrto vojno posojilo 21.600 kron; V. za jugozapadno armado 47 K 50 h; VI. za vojaški dan 2. decembra 1914 42 K 40h; VII. za sklad vdovam in sirotam vse oborožene sile 32 K; VIII. podpora potrebnim šolarskim kuhinjam 75 K 16 h.

—š— Imenovanje. Meščanski učitelj v Voitsbergu, Karel Eberhardt, je imenovan za ravnatelja deželni meščanski šoli v Celju. — Mož je nemškega pokolenja ter ne ume slovenski, pač pa je usposobljen za poučevanje francoščine.

—š— Iz št. Vida pri Grobelnem nam pišejo: V ponedeljek, dne 28. avgusta je preminul po kratki in mučni bolezn 16-letni mladenič realec Alfonz Stritar, sin tukajšnjega nadučitelja, dijak ljubljanske realke. — Spavaj sladko v domači zemlji! Kruto prizadetemu očetu naše iskreno sožalje!

—š— V varstvo mladine je izdalo štajersko namestništvo jako strog ukaz. Po tem ukazu je mladini do izpolnitvega 17. leta prepovedano javno izpolnjenega po 9. uri zvečer muditi izven doma. Tudi v javnih lokalih se sme mladina muditi le do 9. zvečer in le v spremstvu staršev ali varuhov ali mojstrov. V kinematografih sme mladina hoditi le, če so predstave izrečno označene kot primerne za mladino in le če je predstavi pred 8. uro konec. Prepovedano je, prodajati mladini tobak,